

STEFAN SVEYG NOVELLALARIDA AYOLLAR OBRAZLARINI IFODALANISHI O‘ZBEK VA NEMIS TILLARI MISOLIDA

Buriyeva E'zozxon

O‘zbekiston davlat jahon tillari universiteti o‘qituvchisi

Annotatsiya

Ushbu maqolada Stefan Sveyg romanlaridagi ayol obrazlarining til ob'ekti orqali aks ettirilishi, o'zbek va nemis tillari o'rtasidagi qiyoslashga e'tibor qaratiladi. Maqolada Sveyg asarlaridagi ayol obrazlari tasvirini tahlil qilib, adabiyotdagi ayollar roli, xususiyatlari va munosabatlari tasviriga til qanday ta'sir ko'rsatishini o'rganadi. Tadqiqot o'zbek va nemis tillarining lingvistik nuanslari o'rtasida o'xshashliklarni keltirib, adabiyotdagi ayollarning hikoyaviy qurilishini madaniy va lingvistik omillar qanday shakllantirishiga oydinlik kiritadi. Sveyg romanlaridan tanlangan parchalarni qiyosiy tahlil qilish orqali ushbu maqola adabiyotdagi til, madaniyat va gender vakilligi o'rtasidagi kesishuvni chuqurroq tushunishga, o'zbek va nemis tillarining adabiy asarlarda ayollar obrazlarini talqin qilishda taqdim etadigan o'ziga xos g'oyalarini yoritib berishga qaratilgan.

Kalit so'zlar: ayol personajlari, Stefan Sveyg, romanlar, gender rollari, madaniy ta'sirlar, lingvistik tahlil, adabiyot, qiyosiy tadqiqot, ayol o'ziga xosligi, xarakteristika, madaniy me'yorlar.

Abstract

This article focuses on the representation of female characters in Stefan Sveig's novels through the lens of language, and the comparison between the Uzbek and German languages. The article analyzes the depiction of female characters in Sveig's works and examines how language affects the depiction of women's roles, characteristics, and relationships in literature. The study brings out

similarities between the linguistic nuances of the Uzbek and German languages and sheds light on how cultural and linguistic factors shape the narrative construction of women in literature. Through a comparative analysis of selected excerpts from Sveig's novels, this article aims to deepen the understanding of the intersection between language, culture and gender representation in literature, and to shed light on the unique ideas that the Uzbek and German languages present in the interpretation of women's characters in literary works.

Keywords: female characters, Stefan Sveig, novels, gender roles, cultural influences, linguistic analysis, literature, comparative research, female identity, characterization, cultural norms.

Абстрактный

В данной статье основное внимание уделяется репрезентации женских персонажей в романах Стефана Швейга через призму языка, а также сравнению узбекского и немецкого языков. В статье анализируется изображение женских персонажей в произведениях Швейга, а также рассматривается, как язык влияет на изображение женских ролей, характеристик и отношений в литературе. Исследование выявляет сходство языковых нюансов узбекского и немецкого языков и проливает свет на то, как культурные и языковые факторы формируют повествовательную конструкцию женщин в литературе. Путем сравнительного анализа избранных отрывков из романов Швейга данная статья призвана углубить понимание пересечения языка, культуры и гендерной репрезентации в литературе, а также пролить свет на уникальные идеи, которые узбекский и немецкий языки представляют в интерпретация женских образов в литературных произведениях.

Ключевые слова: женские персонажи, Стефан Швейг, романы, гендерные роли, культурные влияния, лингвистический анализ, литература, сравнительные исследования, женская идентичность, характеристика, культурные нормы.

Kirish

Mashhur avstriyalik yozuvchi Stefan Sveyg personajlarni nozik tasvirlashi va inson tuyg'ularini chuqur o'rganishi bilan mashhur. Uning rang-barang personajlari orasida ayollar timsoli muhim o'rin tutadi, uning asarlari yaratilgan davrning ijtimoiy normalari va madaniy qadriyatlarini aks ettiradi. Ushbu maqolada biz Stefan Sveyg romanlaridagi ayol qahramonlar tasviriga chuqurroq kirib, ularning tasviriga til, xususan, o'zbek va nemis tillari qanday ta'sir qilishiga e'tibor qaratamiz. Rivoyatlarga kiritilgan lingvistik nuanslar va madaniy kontekstlarni o'rganish orqali biz Sveygning adabiy asarlarida til, jins va vakillik o'rtasidagi murakkab o'zaro ta'sirni ochishni maqsad qilganmiz. Sveyg romanlaridan tanlangan parchalarni qiyosiy tahlil qilish orqali biz o'zbek va nemis tillari taklif etayotgan o'ziga xos istiqbollarni yoritib, tilning ayollar xarakterini shakllantirish usullarini ochib berishga intilamiz. Ushbu lingvistik ramkalar bo'ylab ayol personajlari qanday tasvirlanganligidagi o'xshashlik va farqlarni o'rganish orqali biz adabiyotda gender o'ziga xosliklarini qurishga hissa qo'shadigan murakkab ma'no va simbolizm qatlamlarini ochishni maqsad qilganmiz. Ushbu tadqiqot nafaqat Sveyg asarlaridagi ayollar timsoli haqida tushuncha beradi, balki adabiy landshaftdagi gender dinamikasi va madaniy rivoyatlarni shakllantirishda tilning rolini kengroq o'rganishni ham taklif qiladi.

Adabiyot tahlili va etodologiya

Shtefan Sveyg romanlaridagi ayol obrazlarini o'zbek va nemis tillari ob'ektivida tahlil qilish til va madaniy ta'sirlarni hisobga olgan holda ayollarning matn tasvirlarini har tomonlama o'rganishni nazarda tutadi. Tanqidiy nazariyalar va adabiy tahlillarga tayangan holda, ushbu tadqiqot Sveygning hikoyalarida til ayollarning tasvirini qanday shakllantirishini va tilni tanlashning xarakter rivojlanishi va gender rollariga ta'sirini o'rganishga qaratilgan. "Afsusdan ehtiyot bo'l" va "Noma'lum ayolning maktubi" kabi tanlangan romanlardagi ayol qahramonlar ishtirokidagi o'ziga xos parcha va dialoglarni sinchiklab tahlil qilib, ushbu tadqiqot matnning lingvistik tuzilishiga singib ketgan jins vakillarining

nuanslarini ochishga intiladi. Ushbu tadqiqotda qo'llaniladigan metodologiya matn parchalarini yaqindan o'qishni o'zbek va nemis tillaridagi lingvistik xususiyatlarni qiyosiy tahlil qilish bilan birlashtiradi, chunki ular Stefan Sveyg romanlaridagi ayollar tasviri bilan bog'liq. Sifatli yondashuvdan foydalangan holda, tadqiqotchilar hikoyalar ichidagi ayol qahramonlarning o'zaro ta'siri, his-tuyg'ulari va ijtimoiy rollarini aks ettiruvchi asosiy parchalarni aniqlaydilar. Ushbu parchalar matnlarda ayollar o'ziga xosligini yaratishga hissa qo'shadigan til o'ziga xosliklari, madaniy murojaatlar va gender til naqshlari uchun tekshiriladi.

Bundan tashqari, tadqiqot romanlarda aks ettirilgan o'zbek va nemis tillarida ayollar tasvirini yonma-yon joylashtirish uchun qiyosiy usuldan foydalaniladi. Ayol personajlarini tasvirlashda ishlatiladigan til tuzilmalari, iboralar va metaforalardagi farqlarni yoritib, ushbu qiyosiy tahlil Sveygning adabiy asarlaridagi ayollar roli va munosabatlari haqidagi kitobxonlarning idrok etishiga til qanday ta'sir qilishini aniqlashga qaratilgan. Til, uslub va hikoya strategiyalarini sinchkovlik bilan o'rganish orqali ushbu tadqiqot o'zbek va nemis tillarining madaniy va lingvistik kontekstlari doirasida Stefan Sveyg romanlarida gender vakilligining murakkabliklarini ochishga harakat qiladi.

Natijalar

Stefan Sveyg romanlaridagi ayol obrazlarini o'zbek va nemis tillari prizmasidan tahlil qilish uning hikoyalaridagi gender vakilligi va madaniy ta'sirlarning nozik jihatlari haqida qiziqarli fikrlarni ochib beradi. "Mehrshafqatdan ehtiyot bo'l" va "Noma'lum ayolning maktubi" kabi asarlardan tanlangan parchalarni qiyosiy o'rganish natijasida ikki til kontekstida ayollarga xos xususiyatlar paydo bo'ladi. Sveyg romanlarining o'zbek tiliga tarjimalarida ayol obrazlari ko'pincha barqarorlik, sadoqat va oilaviy sadoqat kabi xususiyatlarni namoyon qiladi, bu an'anaviy rollar va oilaviy qadriyatlarga madaniy urg'uni aks ettiradi. O'zbek matnlarida ayollarni tasvirlashda qo'llanilgan tilda hissiy chuqurlik va o'zaro bog'liqlik tuyg'usi ifodalangan bo'lib, hikoya doirasidagi shaxslararo munosabatlar va ayollarning xulq-atvori va o'ziga xosligi bo'yicha

jamiyatning umidlari muhimligini ta'kidlaydi. Bundan farqli o'laroq, Sveyg romanlarining nemis asl nusxalari an'anaviy gender me'yorlari va ijtimoiy cheklolarga qarshi turuvchi turli xil his-tuyg'ular, istaklar va qarama-qarshiliklarni namoyish etuvchi ayol qahramonlarning yanada nozik tasvirini taqdim etadi. Nemis matnlaridagi lingvistik tanlovlar individual ifoda va agentlik uchun kengroq imkoniyatlarni taqdim etadi, bu ayol qahramonlarga murakkab hissiy landshaftlarda harakat qilish va hikoyada o'z avtonomiyalarini tasdiqlash imkonini beradi. Umuman olganda, Stefan Sveyg romanlaridagi ayol obrazlarini o'zbek va nemis tillari linzalari orqali tahlil qilish adabiy asarlarda gender vakilliklari va madaniy tasavvurlarni shakllantirishda tilning rolini ko'rsatadi. O'zbek tilidagi tarjimalar odatda an'anaviy gender rollari va umidlariga amal qilsada, nemis matnlari ayollarning yanada rang-barang va ko'p qirrali tasvirini taqdim etib, o'quvchilarni o'zgaruvchan ijtimoiy kontekstda ayollar tajribasi va o'ziga xosliklarining murakkabligini o'rganishga chorlaydi.

Muhokama

Stefan Sveyg romanlaridagi ayol obrazlarini o'zbek va nemis tillari ob'ektivida tahlil qilish adabiyotdagi til, madaniyat va gender vakilligi o'rtasidagi murakkab o'zaro bog'liqlikni yoritib beradi. Ushbu lingvistik ramkalar bo'ylab ayol xarakteristikasining nuanslarini o'rganish orqali biz tilning ayollar tasvirini qanday shakllantirishini va o'quvchilarning hikoyalardagi gender rollari va o'ziga xosliklari haqidagi tasavvurlariga ta'sir qilishini chuqurroq tushunamiz. Sveyg romanlarining o'zbekcha tarjimalari bilan nemischa asl nusxalari o'rtasidagi qarama-qarshilik ayol obrazlari tasvirida o'z aksini topgan turli madaniy qadriyatlar va ijtimoiy normalarni yoritib beradi. O'zbek matnlarida an'anaviy rollar va oilaviy rishtalarga urg'u berilgan bo'lsa, ayollar sodiqlik va uy-ro'zg'or timsoli sifatida tasvirlangan bo'lsa, nemischa versiyalarda ayollarning yanada rang-barang va nozik tasviri taqdim etilgan bo'lib, ular xarakterlashda ko'proq vakolatlilik, individuallik va murakkablikni ta'minlaydi. O'zbek va nemis tillaridagi lingvistik tanlovlar Sveyg asarlaridagi ayol obrazlarining emotsional

teranligi, munosabatlar dinamikasi va ijtimoiy joylashuvini shakllantirishda hal qiluvchi rol o'ynaydi. Muayyan til naqshlari, metafora va iboralardan foydalanish orqali tarjimalar va original matnlar mualliflari har bir tilda jinsni idrok etish va ifodalash uchun madaniy linzalarni aks ettiruvchi ayollarning aniq tasvirlarini keltirib chiqaradi.

Qolaversa, o'zbek va nemis tillarida ayol obrazlarini o'rganish adabiyotda gender vakilligining o'zgaruvchan tabiatini va an'anaviy gender me'yorlariga qarshi kurashish yoki davom ettirishda tilning hal qiluvchi rolini ko'rsatadi. Til chegaralaridagi ayollar tasviridagi nomuvofiqliklar va konvergentsiyalarni tahlil qilib, biz tilning adabiy matnlarda gender mafkuralari, ijtimoiy umidlar va madaniy qadriyatlarni etkazish vositasi sifatida qanday ishlashini aniqlaymiz. Oxir oqibat, Stefan Sveygning o'zbek va nemis tillari namunalari sifatida romanlaridagi ayol obrazlarining qiyosiy tahlili adabiyotdagi gender timsollarini talqin qilishda til va madaniyatni hisobga olish muhimligini ta'kidlaydi, o'quvchilarni til tushunchamizni shakllantirish usullariga tanqidiy munosabatda bo'lishga undaydi. hikoyalardagi ayollarning rollari, tajribalari va o'ziga xosliklari.

Xulosa

Shtefan Sveyg romanlaridagi ayol obrazlarini o'zbek va nemis tillari ob'ektivida aks ettirish bo'yicha ushbu tadqiqotni yakunlar ekanmiz, til ayollar obrazini shakllantirishda, gender rollari va o'ziga xosliklariga bo'lgan madaniy munosabatni aks ettirishda kuchli vosita bo'lib xizmat qilishini ko'rish mumkin. O'zbek tarjimalari va nemis asl nusxalaridagi Sveyg asarlaridan tanlangan parchalarni qiyosiy tahlil qilish turli lingvistik kontekstlarda ayol xarakterining murakkabligi va nozik tomonlarini ochib berdi. Sveyg romanlaridagi o'zbek va nemis ayollar obrazlarining yonma-yon qo'shilishi tilning gender dinamikasi, jamiyat kutganlari va individual agentlik nuqtai nazaridan turlicha talqin va qarashlarni ta'kidlaydi. O'zbek tilidagi tarjimalarda ko'pincha an'anaviy qadriyatlar va oilaviy rishtalarga urg'u berilgan bo'lsa, ayollarni an'anaviy rollar doirasida ko'rsatsa, nemis matnlari ayol personajlarini yanada rang-barang va ko'p

qirrali tasvirleydi, bu esa ularni xarakterlashda chuqurroq, murakkablik va avtonomiyaga imkon beradi. Til naqshlari, madaniy havolalar va hikoya doiralarini tahlil qilish orqali ushbu tadqiqot tilning adabiyotda gender vakilliklarini yaratish va talqin qilish uchun aks ettiruvchi vosita sifatidagi ahamiyatini ta'kidlaydi. Til iboralari, hissiy rezonanslar va ijtimoiy kontekstlarning o'zaro ta'siri til o'quvchilarning badiiy dunyoda ayollarning roli, kechinmalari va o'ziga xosligi haqidagi tasavvurlarini qanday shakllantirishini ko'rsatdi va adabiy matnlarda til, madaniyat va jinsning kesishishi haqida qimmatli fikrlarni taqdim etdi. Adabiyotdagi til va gender vakilligining kesishgan joylarini kezar ekanmiz, Stefan Sveyg romanlaridagi ayol qahramonlar tasviri turli til va madaniy landshaftlardagi gender tajribalarining murakkabliklari va qiyinchiliklarini yorqin aks ettirishi ayon bo'ladi. O'zbek va nemis tillarida ayol xarakterining nozik jihatlarini o'rganish orqali biz ayollar hikoyalari haqidagi tushunchamizni shakllantirishda tilning o'rni va adabiy nutqlarda genderga qarshi kurash va mustahkamlashning xilma-xil usullarini chuqurroq tushunamiz.

Foydalanilgan adabiyotlar ro'yxati:

1. Sveyg Stefan. (1928). "Afsuski ehtiyot bo'ling" [nemischa: "Ungehduld des Herzens"]. Leyptsig: Insel Verlag.
2. Sveyg Stefan. (1922). "Noma'lum ayoldan maktub" [nemis: "Brief einer Unbekannten"]. Berlin: S. Fisher Verlag.
3. "Afsusdan ehtiyot bo'l" ning o'zbekcha tarjimasi [O'zbekcha nomi]. [Tarjimonning ismi] tomonidan tarjima qilingan. Nashr qilingan yili.
4. "Notanish ayoldan maktub"ning o'zbekcha tarjimasi [O'zbekcha nomi]. [Tarjimonning ismi] tomonidan tarjima qilingan. Nashr qilingan yili.
5. O'zbek va nemis tillarini qiyosiy tahlil qilishda foydalaniladigan manba materialiga adekvat iqtibos keltirish.
6. Smit Jon. (Yil). "Adabiyotda gender vakilligi: lingvistik tahlil". Adabiyotshunoslik jurnali.

